

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazeta eșe de 2 ori: Mercuria și Duminec'a, Fôia, cându concedu ajutoriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu sêu 2 2/3 galbini mon. sunatória.

Anulu XXXV.

Se prenumera la postele c. și r., și pe la DD. correspondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 34.

Brasiovu 11 Maiu 29 Aprile

1872.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Confesiunile religioșe in politic'a și in viétia nationale.

III. După aruncarea natiunii daco-romane intru acelu intunerecu fiorosu, nu prin confesiune și nici prin ritulu orientale fù ea desteptata și salvata, ci ea s'a redesteptatu din lethargia in care cadiuse, mai antaiu prin voca cea tare a Reformatiunii din secl. alu 16-lea, prin poterea ideiloru salvatorie care au strabatutu din Germani'a, Elveti'a, Oland'a pana la gurele Danubiului, prin ecsemplele altoru popôra, care din acelu secolu inainte au inceputu a-si manifesta volienti'a tare de a-si funda și avé beserici nationali cu limb'a loru nationale. Le a costatu lupte numeroșe și prea crunte, in fine inse ele au reesitu, éra romanii au invetiatu dela densele, de si numai atata, catu au potutu invetia sub tutoratulu și supravighiarea greciloru și a slaviloru. Celi de antai tiparitori de carti in limb'a daco-romaneșca au fostu luterani și calvini, in Brasiovu și Alb'a Iulia, éra nu greci, nici slavi correligionari de ai daco-romaniloru. Cu ce scopu au facutu acésta luteranii și calvini, nu vomu cerceta la locul acésta; destulu ca romane constatatu pe deplinu, ca in urmarea reformatiuniloru europene s'au aprinsu și la daco-romani lumin'a, pentru că se vedea și se nu mai remana orbi. Reformatiunea, éra nu grecii, a inceputu se dè viétia asia numiteloru beserice nationali intru adeveratulu intielesu alu cuventului. Eclesi'a gallicana, eclesi'a anglicana, eclesi'a germana, dana, sveda etc., acelea suntu eclesiile adeveratu nationali. Acelea ecsemple mari au indemnatu pe daco-romani, că de una parte se-si apere autocefali'a beserice de incercarile subjugatorie ale greciloru, éra de alt'a se estermine din besericele loru limb'a slavona. Istori'a Munteniei a consemnatu mai multe epoche, in care daco-romanii ne mai potendu suferi extraordinari'a impertinentia a calugariloru și a fanariotiloru greci, prin revolutiuni și versari de sange iau scosu din tiéra, éra arhierii romanesci iau anatemisatu. Acestea miscari pe terenulu eclesiasticu in sensu nationale mai duredia la daco-romani pana in diu'a de astadi, pentruca ce altu este dés'a proclamare a autocefaliei eclesiastice in Bucuresci; ce insemna atatea proteste in contra amestecului din partea patriarchiei in afacerile eclesiei daco-romanesci? Si ce altu semnifica atata sbuciumatura a romaniloru din Banatu și Ungari'a de a se separa, déca nu in ritu și in confesiune, pentru totu casulu inse in administratiune, de serbii correligionari? Cu alte cuvente: confesiunea și ritulu comunu departe de a le asecura nationalitatea, limb'a, individualitatea nationale, ea mai vertosu o periclită și o retienù pana acilea cu bracia de feru in desvoltarea sa.

Déra inca déca reflectedia cineva la comuniunea confesionala și rituale cu maiortatea locuitoriloru slavi din imperiulu Rusiei! In urmarea multor invasiuni armate rusesci intemplate de 170 de ani incôce in Moldov'a și in Munteni'a, la poporulu tieranu și la una parte considerabile a burgesiilor s'a formatu și inradecinat opinia, ca a fi rusu sêu romanu de nationalitate, este

totu una; „muscalii suntu frati cu romanii, pentruca ei mergu la aceeași beserica“. Mai vertosu pe temeliulu comuniunii confesionala barbati de statu ai Rusiei inainte și după comitele Nesselrode, au negatu cu cerbicia ecșistentia unei individualitati nationale romanesci, adaugundu (la an. 1848) ca aceeași „se perde intru intunecimea secoliloru.“

Faceti barbatesce politica confesionala, orbiti pe poporu, pentruca se confunde și se identifice confesiunea cu nationalitatea, impleti capetele ômeniloru cu premise false de natur'a acestora, déra apoi incai fiti consecenti, nu mai mintiti, ci spuneti curatu: Nu volimu se mai audimu de romanismu, ci volimu că se fimu slavi, și inca slavi muscaliti.

Aparatorii politice confesionala in viétia publica și nationale -și sustienu argumentulu loru mai vertosu facia cu atentatele de a maghiarisa, sêu de a germanisa pe daco-romani; dîn acelea dône parti dicu ei ca ne au aparatu pe noi ritulu nostru și ca ne va apara și pe venitoriu. Déra ôre ce s'ar fi intemplat, cându maghiariloru preste totu le ar fi casionatu că se conserve și ei ritulu orientale grecescu, pe care lu imbraciosiasera la inceputu? Atunci maghiarii, romanii și slavii din Dacia și Pannonia éra se aiba acelasu ritulu comunu adoptatu dela greci, éra se mérga la aceeași beserica, se-si faca cruce totu asemenea, se aiba cleru amestecat din tôte trei nationalitate, curatu asia, cum ilu au pana in diu'a de astadi de ecs. romano-catolicii din Ungari'a, adica preuti, maghiari, slavaci, nemti, cari se crescu in aceleasi seminarie, invetia aceleasi dogme, oficiadia in acelasu ritulu. In acelu casu ce éra se faca daco-romanii, pentruca se scape de pericollulu maghiarisarei, de alu germanisarei, sêu slavisarei? Ceremu respunsu curatu dela defensorii politice confesionala, éra pana atunci sustienemu opinia, care este, ca politic'a confesionala pôte se convena popôraloru care se afla in starea prunciei, convene inse și mai bine despotismulu bisantinu, carele temenduse de cultur'a spiritului, voliesce se domine aprôpe numai cu ajutorulu simtiuriloru din afara. Se concedemu ca sedusi de comuniunea confesionala și rituale romano-catolica, multime de slavaci din Ungari'a reneganduse de nationalitatea loru, s'au maghiarisatu cu totulu, precum in consecenti'a aceleiasi comuniuni s'au germanisatu dieci de mii de sloveni in Stiri'a, Carinthi'a și Carnioli'a, precum s'au germanisatu inca și mai multi boemi in Boemi'a, moravi in Moravi'a; déra aristocrati'a mare și mica, odeniôra curatu romanéșca și strinsu orthodoxa din Transilvani'a și din partile Ungariei, pentru ce s'a maghiarisatu cu totulu? Déra familiile boieresci emigrate din Munteni'a și Transilvani'a dinaintea turciloru, pentru ce astadi suntu maghiare? Déra atatea familii fruntasie de ale serbiloru ultra-orthodoxi, cum s'au renegatu in tempu relative asia de scurtu? Bucovin'a se afla numai de una suta de ani sub domnia austriaca, și noi vediuramu cu ochii nostri, cum cele mai multe familii boieresci, parte romane parte grece etc., s'au germanisatu intru atata, catu in a trei'a generatiune sêu nu -și mai cunoscea de locu limb'a materna, sêu ca le éra chiaru rusine se o vorbésca. Pana pe la an. 1850 limb'a de conversatiune a celor mai multi barbati din clerulu orthodoxu alu Bucovinei éra limb'a germana, precum éra și la curtea episcopésca și in seminaru; chiaru in consistoriu abia

doi trei membrii vorbiea mai binisioru limb'a romanéșca.

Éta deci, érași alte ecsemple istorice și contemporane, care ne arata invederatu, cum confesiunea religioșca nu e in stare de a salva nationalitatea și limb'a nici in casuri cându prin ea se isoledia natiunea.

Credemu ca pentru lectorii adapati in istoria și neorbiti de fanatismu, ecsemplele pana aici enumerate voru fi de ajunsu că se'i convinga, ca diferenti'a in confesiune și in ritu nu a fostu nici odeniôra de ajunsu, pentru că se apere pe vreunu poporu și patri'a lui de subjugare și de apunere, precum nu a fostu de ajunsu nici comuniunea confesionala midiolocu siguru de a-ti castiga și asecura, sêu amici, sêu incai patroni leali. Din contra, pentru ômenii sêu ignoranti și simpli, sêu și bigoti, precum și pentru asia numitii cosmopoliti, cari -și au patri'a loru in desagi sêu in unu coferu de drumu, pentru epicurei, bonvivanti, gurmani, a caroru nationalitate este in burta, ori-ce ecsemple și ori-ce rationamente, fia macaru și de ale lui Aristoteles ori Plato, nu platescu unu baraboiu. La unii cá aceia indiesertu le vei arata la lumin'a dilei, ca politic'a confesionala, sêu adica amesteculu confesionalismulu in politic'a nationale și preste totu in afacerile publice ale natiunii, in locu se folosésca, elu mai vertosu de aici incolo ne va strica infricosiatu; asia ceva nu se crede, pentruca pop'a Macaveiu nu dice asia.

Politica confesionala! Déra sciti voi care este in tempurile nôstre scopulu celu adeveratu alu politice confesionala? Acelu scopu este: Uciderea nationalitatei fiacarui poporu, și reimpingerea lui sub jugulu despotismulu. Dela an. 1849 incôce acelu scopu s'a pronunțiatu de repetite ori pe facia in mai multe conferentie și chiaru sinode arhieresci. Acela este scopulu, despre care a scrisu mai deunadi renumitulu serbu Miletićiu, ca arhierii serbesci suntu intielesi asupra lui cu Camarill'a cea reactionaria din Vien'a. De altmintrea, ceea ce a sustienutu Miletićiu și amicii sei politici despre clerulu superioru serbescu, in dilele nôstre nu este nici decum ecșeptiune, ci este regula, pentruca asia voliesce politic'a confesionala.

Pe tempulu revolutiunii, adica in 1 Maiu 1849 se adunara 35 arhierii romano-catolici din Cislaitani'a in sinodu la Vien'a, cu scopu de a se folosi de confusiunile și perplexitatile in care se află pe atunci statulu sub unu domnitoriu tenerellu de 19 ani, și a trage la sene potestatea. După siese septemani de consultatiuni secrete și misterioșe, in fine la 17 Iuniu sinodulu episcopescu publicà una enciclica sêu asia numita epistola pastorale, in care preasantieles loru in unanimitate au pronunțiatu anathema și maranafta preste afurisita libertate politica; éra nationalitatea, ide'a nationalitatei, prin urmare pe ori-ce individualitate nationale, o dechiarara de unu restu alu „paganismulu“, pentruca „diversitatea in limbi este numai una consecenti'a peccatulu și a rebeliunii ômeniloru in contra lui Dumnedieu*“.

*) Vedi estrasulu mai pe largu in Walter Rogge „Oesterreich von Világos bis zur Gegenwart“ 1 Bd. pag. 131-132. De altmintrea unii din deputatii nostrii nationali pusesera man'a pe acea enciclica nerusinata in an. 1850, -mi transmisesera și mie una copia, care mai tardiu mi s'a furatu.

Si sciti de omeni buni, pentru ce au cutadatu archierei nemti si slavi a vorbi lumei in acela limbaj? Pentruca aristocrati'a feudale i rogase si le ceruse ca se'i ajute a revoca si anula egalitatea de drepturi, statu individuali, catu si nationali, pe care imperatul Ferdinandu apucase a o proclama in an. 1848 mai inainte de abdicarea sa; era archierei mersera cu tota promptitudine, atunci ca totudun'a, in ajutoriulu aristocratiloru, pentruca acestia le promisera din partea loru erasi totu felulu de bunatati, intre care si desfiintarea asia numitului placetum regium, pentruca asia imperatul se devina numai de papsia in manile loru. (Va urmá.)

Miscari electorali intre romanii transilvani.

Din cateva corespondentie, sciri private si diaristice, pe care le primiramu dela Pasci incóce despre diversele agitatuini electorali de aici din patri'a nóstra Transilvani'a, cu respectu la alegatorii romani si anume la fruntasii poporului culeseramu numai atata sucu si esentia, ca ómenii nostrii sunt decisi a ingrigi si a veghia preste totu, 1) cá in listele electorali se fia trecuti in tota regula toti locuitorii de nationalitate romanésca, cati potu pretende dreptu electorale, fia si numai pe temelulu legi bastarde din an. 1848, sub alu carei jugu ne aflamu insultati si bajocuriti, spre care scopu se iè totu felulu de mesure legali in tóte casurile, in care s'ar face incercare de a se calca, séu intortoca inca si §§-ii acelei legi, se se reclame, proteste, denuncia prin diarie tóte nelegiurile; 2) cá se se ferésca de ori-ce angagemente, de ori-ce promisiune, fia catra vreuna partita, fia catra individi, ci indata dela verificarea listelor electorali se stè cu totii pe locu, asteptandu diu'a si momentul, in care se va manifesta volientia nationale intr'unu modu séu altulu prin reprezentantii sei naturali. 3) Ori-ce incercare de seducere (amagire) si corruptiune, fia aceea prin miolóce pecuniarie séu prin ori-care altele, se fia supraveghiata cu ochi ageri in totu loculu si in totu tempulu, era adevérinduse pe deplinu vreunu casu séu altulu, se fia denunciátu indata prin diarie; mai alesu poporului tieranu se i se dè invetiatura cá se nu créda acelu minciunosi impertinenti, cari le promitu feluri de usiorari, miciorari de contributiuni, desfiintari de monopoluri si altele cá acestea, pentruca tóte suntu numai minciuni góle si desierte; se li se spuna ómeniloru din contra, in cugetu curatu, ca statulu acesta dualisticu este multu mai seracu, decatu cá se se póta lipsi de unu singuru fiorinu din cate venituri are, si ca 'i mai trebuescu inca multe milióne preste cate scóte dela locuitori, pentruca e datoriu fórtu multu, trebue se tiená armata fórtu mare si la vreo siesedeci de mii de functionari, ale caroru platí totu mai crescú in locu de a scadá, pentruca valoarea baniloru fiindu scadiuta si scumpetea lucruriloru fiindu mare, ei ceru mereu adausu la plati; acesta fiindu adevérulu, acesta se li se spuna poporului, era nu minciuni nerusinate; 4) ómenii se fia feriti si aperati de ori-ce escese, pentruca demagogii si charlatanii se nu affe nodu in papura, se nu póta face dintru unu tientiariu unu armasariu, precum au facutu alta-data si precum suntu dedati din vechime; 5) de rabulistic'a unoru ómeni si a unoru diarie, ce scornescu vorbe, ca noi amu lucra in contra ecisistetriei statului, se nu se mai genedie nimeni, ca noi suntemu amici mai sinceri ai statulu decatu au fostu ei vreodata si decatu suntu ei astadi; nu natiunea nóstra a chiamatu pe muscali in tíera, ci bocotanii loru; nu romanii au imbiatu pe unu principe muscalescu cu corón'a Ungariei, ci ei; nu noi amu sfasiatú imperiulu in dóue, ci ei; nu noi facemu complotu cu nemtii din Germani'a cá se iè Cislaitani'a, ci ilu facu altii, carora se le fia de capu, nu ne pasa; ceea ce ne pasa nóue este, ca nu mai volimú se fimu slugoii nimeni in patri'a nóstra, ci voimú se fimu si noi domni in

transa preste ceea ce este alu nostru. Voimú se avemú si se ducemú via nationala romanésca curata, ne mai asuprita, ne mai corcita, ne mai periclitata in vecii veciloru.

Acestea le amu aflatu, acestea le si comunicamú publiculu nostru. Ce va mai urma, érasí se va comunica. —

Transilvani'a tíera nemtésca.

(Publiu.) Situatiunea Europei si in specia a Austriei e fórtu complicata. Lupt'a pentru ecisistetriea nationale persiste cu o cerbicia, ce cresce pe di ce merge, urmandu-si legile sale naturale. Dér' asta lupta dupa armele sale maculatórie de istori'a civilizatiunei, corespunde mai multu temporiloru trecute, secliloru barbarismului si ale fortiei brute.

Desnationalizarea popólorulu mai mice cu orice pretiu, prin fortia bruta, prin terorismu, chiaru prin profanarea santuariulu veritatiei si alu dreptatei, prin ultragiu si perjuriu, e emblem'a unoru elemente, cari pretindu a fi progaaatórie si portatórie de cultura si civititate, in fundu inse nu suntu decatu barbarii civilizatiunei, tiranii spiritulu progresistu si ai scientiei.

Elementulu, — ce amenintia mai tare ecisistetriea, venitoriulu Austro-Ungariei este elementulu teotonu, care ingamfatu prin triumfulu seceratu la Renu asupra mamei civilizatiunei, a prinsu a-si intórcé ghiarele spre poporale orientale.

Si cine suntu cei de antaiu espusi acestui torente giganticu? Germani'a venitoriulu are se se estinda pana la Adri'a si gurele Dunarei. Acésta programa croita de Arndt si Fichte, o descanta astadi Bismark cu eroii sei din Berlinu. Acésta o redescanta prusofilii austriaci, ce lucra cu o audacia si rutina rara pentru inmormentarea Austriei, pre a carei ruine va se-si intinda bab'a monstrulu din Berlinu.

Candu tendentiele acestoru adoratori de providentiali s'ar marginí la o unitate germana naturale, a adevératelo. u provincie germane, — recunoscundu principiulu nationalitatiei si cunoscundu poterea nu asiú obiectoná nemici'a. Din acésta vedere le asiú acceptá aceste aspiratiuni naturale; nu inse cá cetatianu alu imperiulu habzburgicu. Inse cursulu tendentieloru unitatiei nationale e indreptatu chiaru contra legiloru naturei, aceste a le combate si repugná. Germanismulu vré a inghití tóte popórele negermane.

E condamnava asta tendendia, e maculatória pentru umanitate, e o crima pentru statulu austriacu. Ce e mai tristu inse este, ca cei chiamati a sustiené si fortificá statulu nostru destulu de putredu, se paru a nu vedé si a nu audi tóte aceste. Chiaru tronulu, pre a carui umeri diace responsabilitatea pentru venitoriulu Austriei, se pare a nu vedé conspiratiunile, ce pre di ce merge sapa la ruina, la apunerea imperiulu. Ma destinele monarchiei suntu concredite chiaru fideliloru servi ai lui Wilhelm providentialulu.

Curiósa invertitura a sortiei! . . .

Si cumca germanii austriaci, respective clic'a decembrista, suntu inimicii interni, e o fapta evidenta ce nime nu póte dubietá. Celu ce a avutu ocaziune a petrece printre densii s'a potutu convinge de sute de ori. Dér' astadi asta gravitatiune spre nordu si dorulu infintiarei marei Germaniei pre cóstele Austriei e mai multu decatu secretu publicu, care nici diurnalistic'a, fia'a lui Bismark nu se genéza a lu dá pre facia.

Planulu germanismulu minunatu, amu disu, merge a inghití astadi pre maghiari si romani — pre romanii austriaci prin clic'a fidela constitutiunei, in Transilvani'a prin colonii flandresi si jidovesci, é' in Romani'a libera prin apostolatulu Carolu-Radovitz, prin apucaturile de a ocupá comerciulu si industri'a si astfelu ai infige pumnariu de mórté — mane pre croati, pre serbi, pormane pre greci, póte pre turci, póte pre rusi, póte pre hotentoti, ma tóta lumea. Si aceste nu suntu fictiuni, ci aspiratiuni calculatiuni, fresce ipocrite ale unoru fanatici, suficiente inse de a ne convinge despre planulu loru ucigatoriu de popóra, fia acele ori-cine.

Romanii si maghiarii suntu cei d'antaiu in calea germanismulu. Periculu cu atatu e mai mare cu catu suntemu mici facia cu gigantele nordulu, si inca si mai mare, fiindu noi in lupte pre mórté si viétia. Dá lupt'a romaniloru cu maghiarismulu e pre mórté si viétia si va fi in eternu pana ce le voru esí fictiunile de maghiarisare din

capu si ne voru cere, ne voru rogá densii de ajutoriu contra germanismulu, se tacu de slavismu.

Acelu tempu va vení amu convictiune. Me temu inse a fi trecuta ór'a a 12. E tristu si mai multu in defavorulu loru cá alu romaniloru, recunoscentia, neintielegerea periculu comunu. . . . Candu ar' fi vorba de germanisarea unui'a din aceste dóue elemente, e evidente, ca prim'a préda voru fi maghiarii. Acést'a ni o intaresce a) isolatiunea loru in Europ'a, b) pucinatatea loru.

Fratii maghiarii credú, ca relatiunile, legaturile loru . . . cu nemtii vienesi suntu calculate in favorulu loru, inse reu se insiéla. Amiceti'a nemtésca merge pana acolo, pana le va succede a suprimé si de se va poté a amalgamá celelalte natiuni apoi de aici le va vení rondulu loru, dér' nici ca trebue se astepte multu.

Domnii din Pest'a buciama in lume, ca d. e. Transilvani'a este unu comitatu alu marelui „magyar ország“ prin urmare pamentu maghiaru. Clic'a vienesa a si inceputu de acuma a buciamá prin organele loru, ca Ardélulu, Banatul si alte parti ale Ungariei, ma insasi Pest'a suntu pamentu, orasia nemtíesci. Ce dici dle Deák-Andrássy et cons. la asta? Ve place?

Si déca ar' fi se ve argumentezu cu date, cetiti, ve rogu, „Deutsche Zeitung“ din 8 l. c. Ce insemnéza intre altele urmatoriulu pasagiu: „Eine Depesche aus Hermannstadt meldet uns, dass die Magyarisirung des deutschen Landes (adica Transilvani'a) aus allen Kräften weiter getrieben wird.“ (Una depesia din Sibiiu ne anuncia, ca maghiarisarea acestei tieri germane se propaga din tóte poteriile), é' in altu locu: „Dieser Boden ist eine Cultur-Oase mitten in der Wüste der magyar-romänischen Barbarei“ (acestu pamentu e una oase de cultura in midiulocu desertulu barbariei maghiaro-romane) si astfelu de complimente veti audí in tóte dilele prin organele lui Bismark din Vien'a.

Déca vi placu dloru din Pest'a aceste ncutati ori nu, e tréb'a dvóstre. Gustulu nu vi lu cunoscu. Póte ca cá planisatori rari, veti posedé si gustu raru.

Diariulu citatu, trebue se constatamú cu do-rere, ne spune si unu mare adevér, adica despre maghiarisarea recte tendentiele maghiarisarei Transilvaniei. Unu documentu acest'a de alta parte, cumca incercarile de maghiarisarea Transilvaniei si a tuturor elementelor nemaghiare nu suntu numai scoruturi, ci fapte cunoscute de intréga Europ'a. —

Ce se tiene de partea a dóua, cumca Transilvani'a ar' fi pamentu nemtíescu, noi romanii trebue se redicamú proteste contra unoru astfelu de impertinentii jidano-nemtíesci, séu nu sciu cum amu mai numí astfelu de cutediari nerusinate. . . . Ardélulu pamentulu nemtíescu!!! Auditi romani din tóte partile! Pamentulu vostru ingrasiatu in decursu de atati seclii cu torenti de sange romanescu, decoratu cu atate reminiscentie superbe, cu atate monumente spunatórie despre glori'a si vertutile strabuniloru nostri; Ardélulu leganulu romanismulu se fia pamentu nemtíescu.

Maghiarii voru cu fortia se inghita pre beata Transilvani'a in fólele marei imperatii unguresci. Pre mapele, ma si in actele loru Transilvani'a nu mai ecisiste cá provincia independenta, cá patria romana, ci cá comitatu, cá pamentu ungurescu. Astadi mai dicu nemtii, ca e pamentu nemtíescu. Mane voru dice moscovitii, ca e pamentu tatarescu, cazacescu si asia mai departe.

Sermanu Ardélulu, tíera de jale, pamentu de suferintia, departe ai ajusu. Dreptulu si dreptatea se pare, ca au apusu. Ai ajusu obiectu de préda, mane póte vei fi maru de cértá. Tiranii modernii voru a te sortí cá camesi'a filosofulu divinulu din Nazareth, si Europ'a tace, sufere a ti se comite asta crima.

Dér' taca Europ'a, taca lumea intréga. Deus'a prin tacerea si indiferentismulu seu va comite aca crima ce a comisú-o la uciderea Poloniei, si care istori'a ómenimei o va condamná dupa meritu.

Romanii inse — repetiescu — suntu detori a protestá cu tóte fortiele sale la tóte aceste incercari rapaci, fia acelea din partea teutoniloru ori a unguiloru ori a hotentotiloru. Detorintia nóstra este a spune lumei ce nu vré se ne auda si se ne cunósca, cumca Transilvani'a e patria romana, si cá atare vrea se remana; si ca pamentulu romanescu in Ungari'a nu se marginescu numai intre murele Carpatiloru, ci acela se estinde pana la malurile Tisei. Acésta mosia scumpa incredintiatá de mosiulu Ulpiu Minerv'a suntemu deoblegati a o vighiá si apará.

Unirea nóstra si solidaritatea ne va facilitá si

sanctifică victori'a, crediindu, ca dreptulu in lume nu a peritu inca.

Si deca e vorb'a cá asigurarea ecsistentiei si a venitiorului nostru progreséza in coordinatiune cu a maghiarilor si a celorlalte elemente asemene amenintiate de monstria nordului si ostului, acésta nu se póte decatu prin una aliantia santa si sincera atatu cu unguiri, catu si cu celelalte natiuni. Acést'a trebue se o prevéda ori-cine, chiaru si domni din Pest'a, deca au numai pucina seriositate. Spre acestu scopu inse se recere, cá fiacare se remanemu prelanga mosuti'a nóstra; se nu ne incercamu a rapí dela vecinulu nostru nemica; se ne respectamu reciprocu averea; se respectamu dreptulu si dreptatea; se ne desbracamu de sperjuriu si perfidia; se iubimu fraternitatea, egalitatea si libertatea adeverata; se fimu sinceri si justu. Numai aceste potu fi basea unei pasivi comune contra inimiciloru comuni. Se facemu toti aceste si atunci vomu fi tari. Nime nu ne va poté invinge, nime nu ne va perniciá ecsistentia si venitiorulu.

Inse indesiertu aceste, facia cu domni cei imbuibati din Pest'a, sciu ca aceste suntu vorbe in ventu. La urechi'a surdului indaru bati tóca. . . .

Veniva tempulu penitentiei dloru maghiari, inse va fi tardiu. Portile Geenei voru fi deschise. . . . Póte si noi se i comitam pana la mormentulu perirei, la marginea iadului. Póte ca sórtea nóstra nu va fi mai buna. Tribunalulu lumeni celu pucinu — istoria — va fi pre partea nóstra, precum si astadi avem pre parte-ne dreptulu si dreptatea; ca-ci ori catu ve veti svircóli, dloru maghiari, — ori catu veti mistificá si mascá nedreptatirile ce le comiteti facia cu poporulu romanu, a-cele ve voru negri in eternitate. Mergeti dér' linititi pre calea apucata. Unde vomu ajunge fiacare vomu vedé. Venitiorulu si adeverulu nu lu potemu asasiná. Venitiorulu va apartiené acelora, ce se radima pre dreptu si dreptate.

Romanii si in specia ardeleni voru continuá lupt'a. Amu credintia, ca si cu agitatiunile presente la nóuale alegeri dietali voru fi consecenti politicei urmarite pana acuma. Program'a nóstra e sigilata cu sangele aloru 40.000 martiri. Voru intielege vocea, consiliului Bardului:

„Uniti-ve in cugetu, uniti-ve in simtiri!“ . . . —

Dupa cinci ani de dile.

Suntu cinci ani de dile, de candu Vien'a sgu-duita in 1859 si 1866 si perseverandu in actiunea ei, numai unilaterale, ci si reactionaria facia de popórele ei inaintate cu progresulu tempuriloru, a datu unu altu semnu eclatante despre putrediuinea baselor, pre care cutéza a-si continuá ecsistentia, impartendu pagiu'a imperiala intre Vien'a si Pest'a, nascundu estu-modu monstrulu cu dóue capete, care astadi se numesce „dualismu“.

Astfelu a partitu-o si imperiulu strabuniloru nostri, ca-ci natura nu cunósce alta lege decatu numai cea naturala. Pana candu domnieá una singura Roma, imperiulu romanu dela resaritu pana la apusu, acést'a a potutu inregistrá in analele sale si lasá lumeni de ecsemplu, si Austriei de admonitiune una di gloriósa, cá cea dela „Zam'a“; a potutu trantí chiaru pre unu Annibale, pre inimiculu celu mai mare si mai neimpacatu alu Romei, alu imperiulu romanu; pana candu potestatea si poterea a fostu un'a si nedespartita, ea a potutu sfarima poternic'a naia cartaginéna; i a succesu a lasá numai urme ruinate dupa Angli'a acelor tempuri, dupa statulu cartaginenu; numai o astfelu de Rom'a a potutu produce unu geni neintrecutu cá Cesare, unu belliduce si domnitoriu, cá Traianu.

Din momentulu — martora nemincinósa ni e istoria — de candu Rom'a vechia a decadiutu la atat'a, incatu a fostu silita, cá departe preste mari si munti, pre malurile Dardanelelor se redice alta Roma, se imparta poterea si potestatea intre Rom'a si Constantinopole, imperiulu romanu a datu primulu semnu de slabitiune nu numai, ci de cea di fatala s'au legatu mai multe, unu siru de ani, cari totu mai cu rapediune grabiau disolverea totale, apunerea milenariului si grandiosulu imperiu romanu.

Astfelu au patitu-o tóte statele, tóte poterile dualistice, impartite, si totu acea sorte va se ajunga si in viitoriu asemene imperie.

Unic'a basa firma, pre care poté ecsiste unu statu petecitu si carpitu, cum e si Austri'a, este numai federalismulu.

Amu espusu si consultatu acést'a, si in rondulu acést'a, nu pentru ca dóra amu voi mórtea a-

cestui statu, ci vediendu unele semne despre apropiarea aceleia, se ni damu consiliulu nostru pentru una alta directiune neincungiuratu necesaria, care apoi se lu conduca la mantuire dimpreuna cu popórele, cu natiunile sale deosebite.

Mantuirea acést'a inse, o repetimu, ca-ci e convictiunea nóstra firma, diace numai in federalismu.

Si credemu, ca din esperienti'a cestoru cinci ani ai fatalei ere dualistice, Vien'a si Pest'a se voru fi convinsu pre deplinu despre nefalsitatea asertiunii nóstre de mai susu.

Evenimentele, atatu dá dincolo catu si de dincóce de Lait'a, au atestatu in modulu celu mai nedisputaveru nemultumirea, amaritiunea si iritatiunea natiuniloru negermane si nemaghiare pentru carmuirea dualistica nenaturala, pentru guvernarea arbitraria a Pestei si Vienei; ca-ci din alte motive nu se poté esplicá actiunea slaviloru de dincolo de Lait'a in frunte cu Boemi'a resoluta, si a celoru de dincóce in frunte cu Croati'a energica, din alte sorginti nu se poté deduce portarea natiunei romane batujocurita din marele principatu alu Ardélului.

Si fia convinsi cei ce in vanitatea séu ingamfarea loru tienu, ca nu trebue se fia convinsi, ca, dupa firea lucruriloru, pre langa sustarea acestui sistemu de guvernare, si pre langa una astfelu de guvernare sistematica, nemultumirea popóreloru nu numai ca nu se va potolí prin lungimea si apesarea tempului, ci fiam'a amaritiunei va luá dimensiune totu mai mare, va desvoltá potere totu mai compacta, terenu totu mai firmu, mai largu pentru portarea luptei inversiunate.

Mare va fi pocainti'a, amara plangerea celoru ce dupa finirea luptei se voru pocaí, voru plange, si geli canónele, cari va se le suferu pentru ertarea peccatororu, ce au comisú contra adeverulu, dreptatei si a umanitatei.

Dér' se luamu lucrulu mai de amenuntulu. Despre slavi nu vomu vorbí de asta-data, avem preste capu destulu cu ale nóstre; apoi fara de aceea, slavii pentru ale loru suntú destulu de voinici, acolo suntú boemii, croatii, serbii etc., noi de amu fi numai pre diumetate atatu de solidarí si energici cá acestia, ne amu multumí acum unadata. — Se trecemu deci la ale nóstre.

Nu potemu incepe, dér' nici inchiaia cu altu ce, decatu numai cu Ardélulu, cu caus'a romaniloru ardeleni.

Convenitu-li-a loru sistemu dualisticu? cu acést'a nu s'a sfarimatu prea multu; dér' convoitus'au ei cu fusiunea decretata in Pest'a fara concursulu si invoierea loru, fara-care uniunea nu numai ca n'are intielesu, dér' nici nu poté sustá, de nu cumva cá frundi'a pre mare? Responsulu la acésta intrebare ni l'a datu, in modulu celu mai respicatu, atatu tienst'a romaniloru ardeleni indatu dupa decretarea unilaterala a acelei fusiuni, catu si portarea si actiunea loru ulterióra pana in ultimele dile ale acestui periodu de cinci ani.

Romanii ardeleni, sustienendu autonomi'a marelui principatu alu loru, si tienendu la validitatea legiloru aduse in diet'a din 1863/4 si sanctionate de imperatorele Austriei si marele principe alu Ardélului, de Maiestatea Sa Franciscu Iosifu I., au protestatu toti cá unulu in modulu celu mai solemn contra fusiunei fortiate nu numai, ci reprezentantii poporulu romanu au protestatu chiaru si la Pest'a in faci'a lumeni, in faci'a fortietoriloru fusiunei, ca romanii ardeleni nu voru se recanósca uniunea astfelu decretata, cum s'a facutu, si nu voru se considere de legale acele legi ce se voru aduce pentru Ardélulu pre basea acelei uniuni; ca ei nu potú se concéda, cá diet'a Ungariei se aduca astfelu de legi, cari ataca séu chiaru nimicescu legile aduse in diet'a Ardélului si su sanctionate de marele principe si imperatorele loru.

Astfelu s'a manifestatu vointi'a romana in „Pronunciamentulu“ de pre campulu libertatei, astfelu s'a pronunciatu natiunea romana in adunarea dela Merceura.

Acést'a a fostu, preste totu, tienst'a politica a romaniloru ardeleni in cesti cinci ani din urma, dela punerea in viétia a dualismulu actualu.

Deca inse cu tóte aceste Pest'a a cutezatu se arunce batujocure ajupra romaniloru, mai cu séma asupra ardeleniloru, cá d. e. prin legea asia numita de nationalitati etc., atunci acést'a a provenitu, de o parte, poté din energi'a pucinu desvoltata a romaniloru in actiunile loru, dér' mai cu séma din alte motive, intre acestea si din portarea lasia, caracteristica si propria a pseudo-patriotiloru sasi din Ardélulu. Pre acestia amu invetiatu a i cunósce, pre de o parte cocu, pre de alt'a frigu, ne miramu inse, ca inca nu i cunóscu, cei ce ar'

trebuí se i cunósca, ca-ci ei, dieu, nu suntú amicii, nu voiescu binele nimenui, decatu numai alu loru propriu, rectius alu lui Bismark din Berlina; numai de n'ar dorí pre langa acést'a si perirea celorlalti; fiacare sasu din Ardélulu este singuru unu Bismark intregu facia de celelalte nationalitati. Alta data mai multe despre acesti Junkeri.

(Va urmá.)

Interpelatiunea

deputatulu Demetriu Bonciu catra ministrii de culte si comerciú, facuta in sied. de 8 Aprile 1872 a camerei deputatiloru.

Onorabila camera! Voiu se interpelu pre dd. ministri de culte si instructiune si de comunicatiune. Obiectulu interpelatiunei mele se referesce la cestiunea scóleloru confesionale. Acésta cestiune e ponderósa, fiinduca sum convinsu, ca desvoltarea si inaintarea cultivarei generale si a instructiunei poporulu e un'a diatre obligatiunile cele mai insemnate, atatu ale onor. camere, catu si a guvernulu; e ponderósa inse si pentru aceea, despre ce inca sum convinsu, pentru ca popórele numai prin instructiune si crescere potú ajunge la priceperea clara a intereseloru tierii si ale statulu, prin urmare deci tienu de necesariu, cá in conducerea instructiunei poporulu, guvernulu nu numai se delature pedecele, ci se si sprijinésca si usioreze acésta conducere in tóte ramurile ei. Intru administrarea trebeloru scóleloru confesionale inse de presente domnesce una impregiurare fórté ingreunatória, care, dupa esentia judecátu, nu e chiaru cestiune de viétia pentru scólele confesionale, dér' totusi e ponderósa si influentiatória asupra conduceri si administratiunei trebeloru scolare; acésta pedeca apesatória deci, dupa a mea parere, trebue sistata din punctulu de vedere alu inaintarei instructiunei poporulu.

Acésta pedeca, onor. camera, consta in acea, ca organele, chiamate spre conducerea si administrarea trebeloru scóleloru confesionale, in corespondenti'a loru oficiale nu se bucura de libertatea portulu postale si ca acésta li e detrasa chiaru in corespondentiile cele mai necesare, mai ponderóse pentru conducerea trebeloru scolare.

Pentru inlaturarea acestei pedece, consistoriulu diecesei aradane gr. or. s'a adresatu de dóue ori catru ministrulu de instructiune, a primitu inse totudéun'a respunsu negativu, din cauza, ca ministrulu de comerciú, conformu ordinatiunei regulamentulu postale, nu poté concede consistoriulu liberulu portu postale.

Onor. camera! Scopulu institutiunei instructiunei poporulu trebue se fia universalu, fara deosebire de confesiune si nationalitate, si asia déra, de institutulu acest'a cu scopu universalu se tienu atatu scólele poporale de statu si comunele, catu si cele confesionale; prin urmare dér', tóte organele scóleloru poporale trebue se se impartesísca in egala mesura de aceste favoruri ale statulu. Portulu postale deci tocmai asia trebue se atinga pre inspectorii scóleloru confesionale in corespondenti'a loru oficiósa cu respectivele comune besericesci, comitete scolare si presbiterie, precum i atinge si pre inspectorii de statu ai scóleloru comunale in corespondenti'a loru oficiale cu respectivele comune si comitete scolare; ca-ci sustarea legala atatu a scóleloru comunale, catu si a celoru confesionale se baséza pre legea de instructiune publica din 1868, si ca scopulu ambeloru acestoru scóle este unulu si acela: educatiunea poporulu.

Dér' fiinduca representatiunile oficiulu diecesei respective n'au esoperatu dela ministeriu inlaturarea acestei pedece, cutezu a adresá urmatóri'a interpelatiune catra domni ministri de instructiune si comerciú: Considerandu, ca in sensulu art. 38, partea III a legi din 1868, institutele confesionale pentru instructiunea poporulu suntú ascurate prin lege; considerandu, ca, prin urmare, inspectorii scóleloru confesionale in corespondenti'a loru referitória la conducerea si administrarea trebeloru acestoru scóle, conformu principiulu si interesulu instructiunei poporulu, tocmai asia trebue se se bucare de liberulu portu postale, precum se bucura de acést'a si inspectorii scolarei denumiti de ministru in corespondenti'a loru oficiale cu comunele si comitetele scolare.

Inspectorii scóleloru confesionale inse suntú eschisi dela liberulu portu postale si la representatiunile repetite in asta privintia de consistoriulu diecesei aradane gr. orient. ministrulu cultelor a respunsu, ca ministrulu de comerciú, in intielesulu regulamentulu portulu postale din 2 Oct. 1865, nu poté concede liberulu portu postale pentru in-

pectorii scóloru confesionale, in corespondenti'a loru oficiale nici cu presbiterie, nici cu comitetele besericesci, nici cu invetiatorii si, preste totu, nici pentru tramitarea epistolelor recomandate séu a cartiloru si a altoru tiparitare.

I. Intrebu deci pre dlu ministru de instructiune: ca considera dsa restringerea corespondintiei libere, adica negarea liberului portu postale in trebile scóloru confesionale compatibila cu caus'a progresarei instructiunii poporului si cu chiamarea in naintarei si sprijinirei crescerei poporului? si déca nu o considera de atare, are de cugetu dlu ministru, in intielegere cu ministrulu de comerci, a dispune, ca pana candu se va regula cestiunea liberului portu postale pre cale legelatória, fara de osebite de confesiune séu nationalitate, organele scóloru confesionale si, preste totu, ale instituteloru poporului, asia déra si inspectorii scóloru confesionale in corespondenti'a loru oficiale se se bucure de liberulu portu postale?

II. Pre dlu ministru de comerci inse lu intrebu: déca are de cugetu a presentá camerei unu proiectu de lege referitoriu la regularea liberului portu postale, conformu relatiuniloru si cerintieloru tierii nóstre, si déca e aplecatu a sistá si pana atunci restringerea daunósa a liberului portu postale pentru corespondentiele oficiale ale oficielor si organeloru instituteloru confesionale de instructiune? —

Cronica esterna.

ROMANIA. Fórté batatória la ochi deveni protectiunea jidaniloru din Romani'a. Juriulu dela Buzeu condamnase la prinsória pe jidani, ce spurcara cele sante in Ismaile, acum cetimu in „Rom.“, ca s'au si agratiatu:

„Diarele germane publica acum o epistola a dlui consule alu Stateloru-Unite din Bucuresci, prin care nu crutia nici unu feliu de ultragiu Romaniei; aceleasi diarie mai publica:

„D. consule alu Statuteloru-Unite din Bucuresci a cerutu dela guvernulu romanu, punerea imediata in libertate a evreiloru condamnati de juriulu din Buzeu.“

Reproducundu aceste linie, in revist'a nóstra dela 20 curinte, adageamu:

„Asemene insulte nu se comentéza: o cerere de punere in libertate, atunci candu culpabilitatea este constatata si sentinti'a pronuciata, nu póte fi privita decatu cá o aberatiune, ce nu merita cea mai mica atentiune; dér' óre totu astfelu va fi privit'o si guvernulu, déca ceea ce nu credemu — scirea data de diarele straine este adeverata? . . . De cate ori amu vediutu neecsecutate sentintiele date in contra protegiatiloru puterei, cari in urma se treceau fara nici o sfiéla pe listele oficiale de inalta gratiare cu observarea „nu s'a ecsecutatu!“ Ar' avea dér' totu dreptulu d. consule alu Americi se acuse de inconsecintia pe acestu guvern, déca n'ar face cá protegiatii sei se beneficieze celu mai pucinu de inalt'a prerogativa a gratiarei.“

Pe candu scriamu aceste linie, d. Costaforu scriea asemene o pledória infocata contra juriulu din Buzeu, prin care cerea grati'a domnéscá pentru evrei, si dupa trei dile „Monitorulu“ publica in capulu seu:

„CAROLU I.

„Prin grati'a lui Dumnedieu si vointi'a nationale, etc.

„Gratiamu pe David Goldschleger si rabinulu Alter Brandes de osand'a inchisorii, la care suntu condamnati de curtea cu jurati din Buzeu prin decisiunea Nr. 9 din 1872.

„Comutamu osand'a reclusiunei, la care suntu condamnati prin dis'a decisiune, in inchisóre corectionale de cate doi ani individiloru Struhl Vaismann, Avram Praissmann si Haim David.“

Atat'a pentru astadi, mane vomu reproduce pledóri'a dlui Costaforu.“ —

Orasiulu Mihaileni fú mistuitu de unu focu teribile. — Domnitoriulu calatoresce prin Romani'a mica catra Turnulu Severinu se intempine pe Dómna.

Ministrii L. Catargiu si Costaforu primira insemnele ord. imp. Medjidie cl. I si Scarlatu Falcoianu de clasa a dóu'a, cá presied. curtii de cassatiune; candu incepu ordinile, meritele incepu a se eftini. —

Brasiovu 10 Maiu. Alalta séra sosi Escelenti'a Sa d. episcopu rom. cat. Dr. Mihaile Fogarasy aici cu primire onorifica, si eri ecsecutá taina mirului. Sér'a la 8 óre gimnasiulu r. cat. lu onorá cu una academia musicale-declamatória, si iluminarea gimnasiului, cá benefacatoriu antesignanu. Escelenti'a Sa si aratá multiamirea sub totu decursulu produceriloru; va visita mai multu tempu in giurulu acesta facundu de aici excursiune. —

— Maiestatea Sa imperatulu in calatóri'a Ungariei de diosu e primitu pretutindenea cu cea mai mare aderire, impartesindu mangaiere despre ajutórie. —

Episcopulu Bonnaz din Temisiór'a din acesta ocaziune a daruitu 100.000 fl. pentru una casa orfanale de fete, si alta suta mii pentru unu institutu de crescere de copii. Asemeni sacrificia ar' poté trage luarea aminte a celoru avuti, a sacrificia pentru crescerea filoru sei sufletesci pana se afla la viétia. —

— Ministeriulu ungurescu de agricultura si comerci publica o dare de séma a activitatei sale dela infintiarea guvernulu ungurescu, adica pre tempu de 5 ani. — In anulu 1867 se aflau in totulu patru banci; astadi suntu 68 si in Aprile anulu curentu mai erau 28 pre calea de a se infintia. — Casse de economie ecistau in 1867 numai 56; astadi suntu 175 si se mai infintieza alte 70. Depozitele in aceste casse erau in an. 1867 in suma de 43 de milióne, in 1872 s'au urcatu la 123 de milióne. — Societati de asecurare erau 6 in 1867; astadi suntu 15 societati nationale si a fara de aceste 27 de filiale ale societatiloru straine (austriace). — Asociarile de ajutorare mutuala dupa feliulu celoru a lui Schultze-Delitsch in Germani'a au capetatu o intindere deosebita; dela 1868 pana la 1871 s'au constituitu 436 de aceste asociatiuni. Se judecamu, unde vomu remané indereptu fara folosirea de reunire in tóta ramur'a de aventare in cultura si avere. —

Tocma ne aduce „Tel. Rom.“ scire despre:

„Conferentia.

Dumineca in 23 si Luni in 24 Aprile s'a tietu conferentia in Sibiu la initiativ'a luata de clu-

Nr. 61—1872.

Institutulu de creditu si economii

„Albina“

din Sibiu, strat'a Macelariloru Nr. 18,

-si a inceputu operatiunile sale in sensulu § 16 din statute cu diu'a de 10 Aprile 1872 deocamdata numai in ramii urmatori:

1. Infintiarea reuniuniloru de creditu pentru participanti;
2. dare de imprumute simple la participanti;
3. primirea de depozite in bani spre fructificare;
4. dare de anticipatiuni pe obiecte de valóre;
5. operatiuni de escopmtu;
6. negótia de comisiune;
7. operatiuni de schimbu si afaceri de banca cu eschiderea ver-

carui creditu bianco.

Sibiu, 29 Martiu 1872.

Consiliulu de administratiune
alu institutulu de creditu si economii

„ALBINA“.

bulu nationalu permanentu alu districtulu Fagarasiulu, la carea s'au infacisiatu parte de ai altoru cluburi, parte alti inteligenti romani, cari se intereseza de cause nationali, si adica din Brasiovu, Branu, Sacele, Fagarasiu, Alb'a Iuli'a, Hunedór'a, Hatiegu, Dev'a, Oresti'a, Sebesiu, Sighisiór'a, Mediasiu, Clusiu, Offenbai'a, Solnoculu inf. si din alte parti, si s'au terminatu cu urmatoriulu conclusu:

1. Adunarea acést'a se dechiara pentru activitate pre terenulu politicu, prin urmare si prin participare la alegerile deputatiloru dietali.

Ea institue unu comitetu pentru realisarea acestei dechiaratiuni, pre carea o va impartesi cluburiloru infintiate séu infintiate de totu spre acela si scopu.

2. Tienut'a politica, mai departe si precisarea postulatelor romaniloru le concrede unu organu centralu nationalu (congresu, conferentia).

Spre reinfintiarea acestui organu va rugá pre ambii capi romani besericesci, cá se ié initiativ'a, adresandu acést'a rugare Esc. Sale metrop. Andreiu bar. de Siaguna, cá singurulu presiedinte, care se afla in viétia alu comitetulu permanentu nationalu. In casu candu archipastorii nu voru voi a luá initiativ'a, comitetulu se indatoresce a aduná opiniunile cluburiloru despre modalitatea reinfintiarei organulu centralu si a se acomodá acelor'a, eventualminte a conchiamá inteligenti'a.“ — (Se judecamu: Quis, quid, ubi? Cine, ce, unde? — R.)

Nr. 3690/1872.

3—3

Publicatiune.

Pentru ocuparea statiunei de comisariu secundariu de tergu de aici devenite vacanta, cu carea este impreunatu unu salariu anualu de 210 fl. v. a. din cass'a alodiala a cetatei, precum si primirea unei portiuni din veniturile anualu dela darile de tergu, se defige concursulu pe 14 Maiu 1872.

Concurentii au se astérna suplicele loru scrise cu man'a propria, proviedute cu documentu despre vrest'a, ocupatiunea de mai inainte, portarea morale, si despre indemanarea in comutu, la acestu magistratu pana la terminulu aratatu.

Brasiovu, 24 Aprile 1872.

Magistratulu urbanu si districtuale.

Cursurile

la bursa in 10 Maiu 1872 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 42	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	9	6 ¹ / ₂ " "
Augsburg	—	—	111	60 " "
Londonu	—	—	113	90 " "
Imprumutulu nationalu	—	—	64	60 " "
Obligatiile metalice vechi de 5%	—	—	71	60 " "
Obligatiunile rurale ungare	—	—	82	25 " "
" " temesiane	—	—	80	— " "
" " transilvane	—	—	79	50 " "